در محضر نور

امیرالمومنین علیه‌السلام:

استدیموا الذکر
فانه ینیر القلب و هو افضل العبادة

همیشه به یاد خدا باشید چون که
یاد خدا قلب را نورانی می‌کند و بهترین عبادت است.

غررالحکم/۳۶۵۴

افق حوزه

هفته‌نامه فرهنگی، اجتماعی و سیاسی

صاحب‌امتیاز: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم
مدیرمسئول: حسن مولایی
سردبیر: یوسف ساعدی
با همکاری هیئت تحریریه

تلفن: ۲۹۰۰۵۳۸ / **نمابر:** ۲۹۰۱۵۲۳
نشانی: قم، ابتدای بلوار جمهوری اسلامی، کوچه۲، پلاک ۱۵
صندوق پستی: ۳۷۱۸۵ / ۴۳۸۱
چاپ: بانک ملی

سخن بزرگان

شهید آیة‌اللّه مدنی قدس‌سره:

معصیت؛ انسان را به حدی می‌رساند که نصایح پیغمبر اکرم ﷺ و امیرالمؤمنین علیه‌السلام هم در او اثر نمی‌کند.

شهید اخلاق و فضیلت/۲۷۴

چهارشنبه ۱۷شهریور ۱۳۸۹/ سال نهم/ شماره ۲۸۰ | **نشانی اینترنتی:** www.ofoghhawzah.ir | **پست الکترونیکی:** Info@ofoghhawzah.ir

سلطنت فقر

گر ز هجر تو کمر راست کنم بار دگر
غیر بار غم عشقت نکشم بار دگر
پیرو قافله عشقم و در جذبه شوق
نیست این قافله را قافله سالار دگر
دل دیوانه کشد در غمت ای سلسله مو
هر زمانم به سر کوچه و بازار دگر
یوسف دل به کلافی نخرد زال فلک
می برم یوسف خود را به خریدار دگر
با که نالیم که هر لحظه فلک انگیزد
پی آزار دل زار دل آزار دگر
هر زمان مملکت عشق تو برپا دارد
به سرافرازی منصور دگر دار دگر
به شب هجر تو در خلوت غوغایی دل
نپذیرم به جز از یاد رخت یاد دگر
چشم پروین چه بسا شب که جهان گشت و نیافت
به جز از شمع من و بخت تو بیدار دگر
باش تا روی ترا سیر ببینم که اجل
به قیامت دهدم وعده دیدار دگر
شهریارا مهل این سلطنت فقر که نیست
به دُرر باری دربار تو دربار دگر

سید محمدحسین بهجت تبریزی «شهریار»

یاد ایام

چهارشنبه: ۱۷شهریور ۱۳۸۹ / ۲۸ رمضان ۱۴۳۱/ ۸ سپتامبر ۲۰۱۰
قیام ۱۷ شهریور و کشتار مردم به دست مأموران رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

پنج‌شنبه: ۱۸ شهریور / ۲۹ رمضان:
ولادت علامه حلی (۶۴۸ ق)، رحلت آیةاللّه سیداحمد حسینی زنجانی (۱۳۹۳ ق)

جمعه: ۱۹ شهریور / ۱ شوال:
عیدسعید فطر، رحلت آیةاللّه سیدمحمود طالقانی (۱۳۵۸ ش)

شنبه: ۲۰ شهریور / ۲ شوال:
شهادت آیةاللّه سیداسداللّه مدنی نماینده امام و امام جمعه تبریز (۱۳۶۰ ش)، رحلت شیخ ابوالحسن بن ابی فراس صاحب مجموعه ورام (۶۰۵ ق)

یکشنبه: ۲۱ شهریور / ۳ شوال:
شهادت روحانی مبارز شیخ محمد خیابانی (۱۲۹۹ ش)، رحلت آیةاللّه میرزا علی احمدی میانجی (۱۳۷۹ ش)، رحلت آیةاللّه حاج شیخ ذبیح‌اللّه قوچانی (۱۴۱۴ ق)

دوشنبه: ۲۲ شهریور / ۴ شوال:
رحلت عالم مجاهد و مبارز آیةاللّه سیدعبدالحسین لاری (۱۳۴۲ ق)

سه‌شنبه: ۲۳ شهریور / ۵ شوال:
ورود مسلم‌بن عقیل به کوفه (۶۰ق)، رحلت سیدجمال‌الدین اسدآبادی، متفکر و مصلح بزرگ جهان اسلام (۱۳۱۴ ق)

چهارشنبه: ۲۴ شهریور / ۶ شوال:
رحلت فیلسوف کبیر و عالم نامدار شیعه، حکیم میرزا جهانگیرخان قشقایی (۱۲۸۹ ش)، رحلت فقیه عالی‌قدر آیةاللّه سیدابوالقاسم دهکردی اصفهانی (۱۳۵۳ ق)

پنج‌شنبه: ۲۵ شهریور / ۷ شوال:
وقوع غزوه احد، دومین جنگ صدر اسلام (۳ ق)، رحلت علامه میرزا ابوالحسن شعرانی (۱۳۹۳ ق)

جمعه: ۲۶ شهریور / ۸ شوال / ۱۷ سپتامبر:
تخریب بارگاه ائمه بقیع (علیهم‌السلام) توسط وهابیان سعودی (۱۳۴۴ق)، فاجعه سپتامبر سیاه (کشتار فلسطینیان توسط شاه حسین اردنی) (۱۹۷۰ م)

شنبه: ۲۷ شهریور، / ۹ شوال:
درگذشت شاعر متعهد نامور، استاد سیدمحمدحسین بهجت تبریزی «شهریار» (۱۳۶۷ ش)
روز شعر و ادب فارسی.

یک‌شنبه: ۲۸ شهریور / ۱۰ شوال:
ورود حضرت امام علی‌بن موسی‌الرضا علیه‌السلام به مرو
رحلت عالم مجاهد آیةاللّه محمدابراهیم اعرافی (۱۳۷۱ ش)

دوشنبه: ۲۹ شهریور
رحلت فقیه ربانی آیةاللّه سیدمحمدعلی موحد ابطحی (مؤلف تهذیب المقال فی شرح علم الرجال) (۱۳۸۱ش)

سه‌شنبه: ۳۰ شهریور / ۱۲ شوال:
رحلت فقیه دانشمند، شیخ محمدبهاءالدین عاملی معروف به شیخ بهایی (۱۰۳۰ ق)

...اخبار کوتاه ایران

- با حضور ۱۶ کشور اسلامی، چهارمین جشنواره بین‌المللی «**رحمةللعالمین**» افتتاح شد. این جشنواره به معرفی فرهنگ ماه‌مبارک رمضان در سایر کشورهای اسلامی و جهان می‌پردازد.
- طبق گزارش دفتر آمار و فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات گمرک ایران، در ۵ ماه نخست امسال، ۱۰ میلیارد صادرات در مقابل ۲۴ میلیارد واردات صورت پذیرفته است.
- مدیرعامل شرکت مخابرات تهران: ارسال پیامک بین تلفن ثابت و موبایل، از اول مهرماه ۸۹ عملی می‌شود.
- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، از انتقال بخش‌هایی از این وزارتخانه به استان قم خبر داد.
- معاون سازمان ثبت احوال کشور: ۶۸/۴ درصد مردم ایران در شهرها و ۳۱/۶ درصد در روستاها زندگی می‌کنند.
- رئیس مرکز تحقیقات پزشکی قانونی کشور: در ۴ ماهه نخست سال‌جاری ۸ هزار و ۳۰ نفر در حوادث رانندگی جان خود را از دست داده‌اند.
- با تصویب موادی از لایحه حمایت خانواده، حق نگهداری از فرزندانی که پدرشان وفات یافته است، به مادر واگذار شد.
- با انعقاد قرارداد میان همراه اول و اپراتور زین (zain) از این پس سیم‌کارت‌های اعتباری همراه اول در عربستان نیز آنتن می‌دهد.
- قانون بازنشستگی جدید ۲۰ ساله خبرنگاران، توسط معاون اول رئیس‌جمهوری ابلاغ شد.

مسجد پوترا در مالزی از مدرن‌ترین مساجد جهان با بهره‌گیری معماری اصیل ایرانی در دوره صفویه

فرق تکاثر و کوثر

علامه جوادی آملی

سید رضی رضوان‌الله‌تعالی‌علیه، کلمات، خطبه‌ها و برنامه‌های حضرت را تقطیع کرد و از میان یک نامه یا خطبه، ممکن است بخشی را انتخاب کرده باشد، اما در خطبه ۲۲۱، همه کلمات حضرت را تقطیع نکرد، چون وجود مبارک حضرت امیر علیه‌السلام بعد از تلاوت این دو آیه: **«الهکم التکاثر حتی زرتم المقابر»** این سخنان نورانی را ایراد کردند و چون قابل تقطیع نبود، مرحوم سیدرضی کل این کلام را یک‌جا نقل کرده است. امام معصوم وقتی آیه را تلاوت می‌کنند، گاهی آن آیه را تفسیر می‌کنند، گاهی هم نتایج و برکات آن آیه را ذکر می‌کنند. این دو جمله: **«الهکم التکاثر حتی زرتم المقابر»** دو تفسیر معروف دارد که آن‌چه در نهج‌البلاغه است یکی از آن دو تفسیر است. فرق بین **«تکاثر و کوثر»** این است که کوثر انسان را به یاد خدا وامی‌دارد، اما تکاثر انسان را از یاد خدا باز می‌دارد. تکاثر با حلال و حرام جمع می‌شود، با زشت و زیبا، با ظلم و عدل، با حسن و قبح و مانند این‌ها جمع می‌شود؛ لذا اقل تکاثر سرگرمی به دنیا و لهو و لعب را به دنبال دارد؛ اما کوثر، جز حلال، جز خیر، جز حسن و جز رجحان چیز دیگری نیست، چون همیشه انسان را به یاد خدا متذکر می‌کند. اگر کسی اهل تکاثر است، گرفتار ریاست و اگر کسی به کوثر رسیده است، اهل آخرت است. در جای دیگر این‌ها تکاثر داشتند؛ یا از نظر مال تکاثر داشتند یا از نظر اعضای قبیله، که معتقد به: **«اکثر مالا و اعز ولدا یا اکثر النفرات»**؛ بودند؛ لذا در زمان صدر اسلام، این آیه فرمود: تکاثر شما را سرگرم کرده است تا این‌که به مرده‌ها هم رسیدید: **«حتی زرتم المقابر»**؛ یعنی دیگر کم‌کم به آستانه مرگ رسیدید؛ تا سن پیری به فکر تکاثر بودید و بیدار نشدید که کوثر را دریابید.

معنای دوم آیه مذکور این است که زیاد بودن مال و اعضای قبیله شما را سرگرم کرده است؛ حتی به قبرستان رفته و قبور را شمردید. وقتی سرشماری کردید و گفتید: جمعیت قبیله ما این مقدار است، آن‌گاه قبور را هم اضافه کردید و گفتید: این آبای ما، این اجداد و این فرزندان ما؛ این‌ها را هم شماره‌گذاری و رقم‌گذاری کردید که قبیله خود را از قبیله دیگران بیشتر بشمرید. معنای دوم، در نهج‌البلاغه نیست؛ حضرت فرمود: تکاثر شما را تا زمان مرگ سرگرم کرد. زمان مرگ هم یک وقتی بیدار شدید که کار از کار گذشته است. این معنای جمله نورانی **«الهکم التکاثر حتی زرتم المقابر»** است. وجود مبارک حضرت امیر علیه‌السلام ضمن تفسیر این جمله‌ها، لطایف و نتایج فراوانی بیان کرده‌اند؛ بخشی مربوط به لهو و لعب دنیاست، بخشی مربوط به برزخ است و برزخ را آن‌چنان تشریح کرده که گویا از برزخ آمده که این‌ها چه‌جور زندگی می‌کنند؛ آیا با هم رابطه دارند یا نه؟ در عین حال که نزدیک هم‌اند از هم بی‌خبرند؛ در عین حال که بستگان هم‌اند و فامیل هم‌اند، پدر و پسر کنار هم در یک قبرستان افتاده‌اند، اما هیچ کدام مشکل دیگری را حل نمی‌کند. آن قدر از جریان برزخ گفت و گفت که گویا حضرت تازه از برزخ آمده است. ابن‌ابی‌الحدید در جلد یازدهم شرح نهج‌البلاغه (صفحه ۱۵۳) بعد از این‌که خطبه را نقل کرد و شرح داد، در عظمت این خطبه چنین می‌گوید: به آن خدایی که همه موحدان عالم به آن قسم می‌خورند، من سوگند یاد می‌کنم که از پنجاه سال پیش تا الآن من بیش از هزار بار این خطبه را خواندم و هر بار که می‌خواندم برای من تازگی داشت. هیچ بار نشد که من این خطبه را بخوانم، مگر آن‌که از هراس الهی، موعظه الهی و ترس از خدا، در بدن من یک رعشه‌ای ایجاد می‌شود؛ در قلب من یک تپشی ایجاد می‌شود. هیچ وقت نشد که من این خطبه را بخوانم، مگر آن‌که مرگ بستگانم، دوستانم و عزیزانم در جلوی چشمم مجسم می‌شوند. خودم را تصور می‌کردم که من یکی از آن‌هایم. بعد می‌گوید: در مرگ و برزخ و جریان قیامت خیلی‌ها نثر و نظم سر داده‌اند و سخن گفته‌اند، اما هیچ کدام علی بن‌ابی‌طالب نخواهند بود. خیلی‌ها در این زمینه سخن گفته‌اند، من هم خیلی از آن‌ها را دیده‌ام و مکرراً خیلی از آن‌نوشته‌ها را مطالعه کرده‌ام، اما از هیچ نوشته‌ای و از هیچ گفته‌ای به اندازه گفته علی‌بن ابی‌طالب متأثر نشده‌ام؛ یعنی وضع برزخی را طوری شرح داد که گویا حضرت الآن از کنار مرده‌ها آمد. این علم، جز از خاندان وحی مقدور کسی نیست. این، نظیر کشف فلان بیماری نیست که انسان بعد از چند سال زحمت‌کشیدن به آن برسد و آن را بفهمد. این، نظیر عالم شهادت است و کسی که خلیفه عالم‌الغیب والشهاده است، ازآن عالم دارد خبر می‌دهد. این‌که در قرآن فرمود: انبیا آمده اند که چیزهایی به شما بگویند که نه تنها گذشتگان نگفته‌اند و نه تنها شما نمی‌دانید، آیندگان هم نخواهند توانست؛ نه بشر می‌داند و نه می‌تواند یاد بگیرد: **«یعلمکم مالم‌تکونوا تعلمون»**. **«لم‌تکونوا تعلمون»**، غیر از **«ما تعلمون»** است؛ و این کان منفی نشان می‌دهد که بر آن نیست که یاد بگیرد. بشر از فردا چه خبردارد؟ **«ویعلمکم مالم‌تکونوا تعلمون»**. یک چیزهایی به شما می‌دهد که اصلاً شما نمی‌توانید یاد بگیرید؛ و برزخ چه خبر است، چه می‌شود و چگونه با هم زندگی می‌کنند. آن‌جا زندگی جمعی است نه اجتماعی؛ با هم هستند و هر کسی مهمان خودش است: **«لابیع فیه ولاخلة**، بقره/۲۵۴»؛ نه روابط حاکم است، نه ضوابط. فرمود: این‌ها یک مقصودی دارند که به آن نمی‌رسند. این متاع دنیا که باعث اضطراب و لرزش است، این، آرام‌بخش نیست؛ آنی که آرام‌بخش است می‌شود کوثر. این **«الابذکراللّه تطمئن القلوب»** معنایش این نیست که اگر کسی بگوید **«لااله‌الااللّه»** قلبش آرام بشود. اگر کسی این اضافه **«ذکر»** به **«اللّه»** در آیه: **«الا بذکراللّه تطمئن القلوب»** را اضافه به مفعول بداند، یعنی اگر کسی به یاد خدا باشد قلبش مطمئن می‌شود، این، در طلیعه راه است؛ اما اگر ذکرش خالص باشد و اضافه به فاعل بداند، یعنی آگاه باشید که اگر خدا متذکر شما و به یاد شما شد، دل‌های شما آرام می‌شود. ما به ذکر خدا باشیم، این زمینه را فراهم می‌کند که خدا به یاد ما باشد. در این زمینه، خداوند شجره طوبی را غرس می‌کند. که فرمود: **«فاذکرونی اذکرکم»**. اگر کسی به یاد خدا بود خدا زمینه را فراهم می‌کند. پس یک وقت انسان زمینه را فراهم می‌کند؛ یک وقت نیز ذات اقدس اله می‌فرماید: این‌ها به دنبال یک مرام، مقصد و محبوب دوری‌اند؛ به دنبال چیزی هستند که به او دسترسی ندارند. خیلی دور است و در دسترس شما نیست؛ **«یا له مراما ما ابعده و زورا ما أغفله.»** شما به زیارت قبرستان رفتید، اما چیزی عایدتان نشد. شما باید **«متعظا»** برگردید. و **«خطرا ما أفظعه»** یک کار سنگین و سهمگینی است که خیلی دردناک است. شما کوثر می‌خواهید، ولی به دنبال تکاثر می‌روید. تشنه‌اید آب می‌خواهید، ولی به دنبال سراب می‌روید. **«لقد استخلوا منهم»** شما نیاکان، آبا و اجدادتان را از دست دادید. جایشان خالی است. این باید سبب تزکیه شما شود، متذکر شوید، اما نشدید، رفتید قبرها را شمردید و ارقامتان را اضافه کردید، به جای این‌که تذکره باشد، غفلت شد و **«تناوشوهم من مکان بعید»**. شما باید نزدیک بروید و این‌ها را از نزدیک ببینید، نه این‌که از دور، دستی بر قبور داشته باشید. **«یرتجعون منهم أجسادا خوت»**. شما منظورتان از این‌که به

قبرستان رفتید و قبور را شماره و تکاثر کردید، چیست؟ می‌خواهید این‌ها را برگردانید؟ این‌ها که برنمی‌گردند. آثارشان را می‌خواهید حفظ کنید؟ با تکاثر که آثارشان حفظ نمی‌شود. این‌ها باید وسیله عبرت باشد، نه فخر و افتخار. اگر کسی یک صحنه تاریخی را ببیند و هیچ تحولی در او پیدا نشود؛ این شخص تماشا کرده، ولی عبرت نگرفته است. عبرت، آن است که عبور بکنند از رذیلت به فضیلت، از جهل به علم، از ظلم به عدل و از شر به خیر. اگر کسی عبور نکرد، اهل اعتبار نیست و عبرت نگرفته است؛ **«فاعتبروا یا اولی‌الابصار»**. اهل بصیرت باید عبور کنند؛ یعنی اگر رذیلتی قبلا داشتند عبور کنند و به فضیلت برسند. فرمود: **«و لان یکونوا عبرا...»**. انسان صاحب عقل (عقل، تحجیر می‌کند و هویت انسان را حفظ می‌کند) نمی‌گذارد هر بیگانه‌ای وارد این محدوده شود و دست‌درازی کند. اگر کسی عقل نداشت، ذی‌حجر یا اولی‌النهی نیست. چون عقل، نهی از منکر می‌کند و کسی که امر به معروف نهی از منکر نکرد، اولی‌النهی نیست. فرمود: حجاب عقل در این است که این عبرت باشد، نه فخر؛ کاری از گذشتگان حاصل نمی‌شود. **«و لان یهبطوا بهم جناب ذله أحجی»**. این‌ها وقتی رفتند به قبرستان، قبور را شمردند. اگر عاقل باشند باید پیاده شوند و غرور، و منیت و تکبر را کنار گذارند و هبوط کنند نه سواره بدوند. کجا هبوط کنند؟ به طرف ذلت. انسان در پیشگاه ذات اقدس اله اگر ذلیل شود، می‌شود عزیز. در بیانات نورانی امام سجاد علیه‌السلام هست که می‌فرماید: خدایا، برای تو از من ضعیف‌تر در عالم احدی نیست؛ چون ایشان خود را در کمال ذلت در برابر خدا می‌دیدند؛ لذا می‌شوند عرشی. به طرف ذلت باید بروند، نه عزت. **«لقد نظروا الیهم بابصار العشوة ...»**. **«اعشی»** به کسی می‌گویند که ضعیف‌الباصره یا شب‌کور است؛ یا اگر می‌بیند بسیار ضعیف است. عشوه، ضعف بصر است. فرمود: این‌ها رفتند به قبرستان، اما با بینایی خیلی ضعیف به قبور نگاه کردند. گاهی حضرت این تعبیر را دارد که از دور، دستی برقبور داشتند: **«و تناوشوهم من مکان بعید»** و گاهی می‌فرماید: که دیدند، اما با ضعف بصر دیدند؛ خود قبور را بررسی نکردند که چیستند و کیستند. فرمود: من به شما شرح می‌دهم که کی‌اند و چیست‌اند. این‌ها در سستی و فرومایگی جهان غرق شدند. اگر می‌توانستند از این قبور سؤال کنند، جواب می‌دادند؛ منتها آن‌ها نتوانستند سؤال کنند و الا قبرستان جواب می‌دهد. علی بن ابی‌طالب می‌خواهد که صدای قبرستانی‌ها را بشنود: **«و لو استنطقوا عنهم عرصات تلک الدیار الخاویه»**. اگر از این عرصات سؤال کنند، در جواب می‌گویند: **«ذهبوا فی‌الارض ضلالا»**.

آن‌ها دو حرف می‌زنند: یکی درباره مرده‌ها و دیگری درباره زنده‌های غافل. درباره مرده می‌گویند: این‌ها گم شدند. درباره زنده می‌گویند: جاهلانه به دنبال گم‌شده‌ها رفتند. نه شما آن‌ها را پیدا می‌کنید، نه آن‌ها به درد شما می‌خورند و در دسترس شما هستند. شما می‌گویید: آن‌ها کجایند؟ قبور می‌گویند: الآن شما روی سر این‌ها پا گذاشتید و این خاکی که زیر پای شماست سر ماست، دست و پای ماست و... . **«تطؤون فی هامهم تطؤون»**؛ یعنی گام برمی‌دارید. «هامه»، یعنی رئوس. **«و تستنبتون فی أجسادهم و ترتعون فیما لفظوا»**؛ یعنی این مزرعه‌ها باغ‌ها و کشاورزی‌هایی که دارید، خاک همان‌هاست. شما بذرافشانی کردید و خاک آبا و اجدادتان به صورت گندم و برنج درآمده است. نسخه محمد عبده دارد: **«تستنبتون»**؛ یعنی این آجر یا خانه که درست کردید با خاک سر پدرانتان آجر درست کردید، سقف درست کردید. این قبرستان‌ها بعد از ۵۰ سال و یا صد سال می‌شود خاک، خانه و مزرعه: **«و ترفعون فیما لفظوا»**. حضرت امیر علیه‌السلام در جای دیگر بیان نورانی دارد که: **« الا حر یدع هذه اللماظه»**. **«لماظه»** یعنی لقمه لای دندان. انسان که غذا می‌خورد، چیزی لای دندان می‌ماند که باید با خلال آن را بیرون کرد. آیا انسان آزادی پیدا می‌شود که برای مانده لای دندان دعوا نکند؟ الآن آن‌چه در اختیار این نسل است، مانده لای دندان رژیم پهلوی است؛ پس به خاطر چه دعوا می‌کنند؟ این فرش‌ها، مبل‌ها و کاخ‌ها همه دست دوم است. آیا آزادمردی پیدا می‌شود که مانده لای دندان پسر پهلوی باعث دعوایش نشود؟ ما فقهای زیادی دیدیم که همان‌گونه که قرآن را می‌بوسند، نهج‌البلاغه را نیز می‌بوسند. مرحوم علامه این کار را می‌کرد. ما جز احرار از دیگران چنین کاری ندیدیم. **«و ترتفعون فیما لفظوا»**؛ این‌ها انداختند شما دارید می‌جوید. چیز تازه‌ای که نیست. **«وتسکنون فیما خربوا»**؛ این‌ها ساختند دست دوم شد، تخریب کردند به شما رسید. **«و انما الایام بینکم و بینهم بواک و نوائح علیکم»**؛ روزگار به‌حال شما و هم به‌حال آن‌ها می‌گرید.

اخبار کوتاه ایران

- کنگره بزرگداشت ابومحمد فضل‌بن شاذان از یاران امام علی‌بن موسی‌الرضا علیه‌السلام که ۱۸۰ کتاب در دفاع از حریم تشیع نوشته است، نیمه دوم سال‌جاری در نیشابور محل دفن آن بزرگوار برگزار می‌شود. کتاب الغیبه یکی از آثار وی می‌باشد.
- آیةاللّه هاشمی رفسنجانی در دیدار دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته امداد تأکید کردند: ورود کمیته امداد به جریانات سیاسی و باندی، آسیب جدی به آن می‌زند.
- مجمع عمومی سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها، به ریاست رئیس‌جمهوری و عضویت ۱۵ عضو کابینه تشکیل شد.
- معاون پرورشی وزارت آموزش و پرورش: کتاب مهارتهای زندگی، جایگزین درس پرورشی مدارس در مقاطع راهنمایی و متوسطه می‌شود.
- با حضور آیةاللّه امامی کاشانی و شهردار تهران، ساخت مجموعه تهرانسرای قرآن کریم آغاز شد.
- بر اساس بخشنامه هیأت وزیران، واردات لوازم و تجهیزات برقی پرمصرف ممنوع شد.
- کمیسیون ایمنی راه: تصادفات رانندگی روزانه ۳۴ میلیارد تومان به اقتصاد کشور خسارت می‌زند. در ۱۰ سال گذشته ۲۵۰هزار راننده زندانی شده و ۲میلیون و۷۰۰هزار نفر نیز دچار فقر نسبی شده‌اند.
- خانم آلینوش طریان، مادر نجوم و بانوی اختر فیزیک ایران، کتابخانه شخصی خود را شامل کتاب‌هایی به سه زبان فارسی، ارمنی و فرانسوی به سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اهدا کرد. وی هم‌اکنون در سن ۹۰ سالگی در سرای سالمندان نصرت زندگی می‌کند. وی دکترای خود را در رشته فیزیک از دانشگاه سوربن فرانسه دریافت کرده و پایه‌گذار اولین رصدخانه خورشیدی در تهران است.
- رئیس سازمان مدارس غیردولتی آموزش و پرورش: به متقاضیان تأسیس مدارس غیردولتی، تا سقف یک میلیارد تومان وام پرداخت می‌شود.
- بر اساس تفاهم جدید سازمان امور مالیاتی کشور و وزارت ارشاد، خبرنگاران از پرداخت مالیات معاف شدند.
- رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا: شرط بهره‌مندی از تسهیلات مربوط به معافیت فرزند چهارم، داشتن کارت پایان خدمت ۳ برادر دیگر است.
- مدیر روابط‌عمومی مدرسه مروی با رد شایعات مربوط به تخریب و یا تبدیل این دبیرستان به مرکز تجاری گفت: در کاربری مدرسه هیچ تغییری داده نخواهد شد.
- وزیر آموزش و پرورش: مباحث عنوان شده در رابطه با حذف پادشاهان از کتاب‌های تاریخ واقعیت ندارد و هیچ‌گونه تغییر خاصی که حساسیت‌برانگیز باشد، در کتاب‌های درسی تاریخ ایجاد نخواهد شد.
- وزارت جهاد کشاورزی به منظور حمایت از تولید داخل، واردات برنج را به‌مدت ۴ ماه ممنوع کرد.
- بنیاد شهید و امور ایثارگران، برای سه نفر از درگذشتگان ماجرای کهریزک، کارت شهید صادر کرد.
- هم‌زمان با روز داروسازی و تولد حکیم زکریای رازی، بزرگ‌ترین و پیشرفته‌ترین داروخانه بیمارستان کشور با توان تأمین ۹۸ درصد داروی مورد نیاز مراجعان و بیماران، با حضور وزیر بهداشت در بیمارستان قلب و عروق شهید رجایی تهران آغاز به کار کرد.
- مدیرکل اسکناس و مسکوکات بانک مرکزی گفت: سال آینده، سکه یک‌گرمی و سکه ۲۰۰ تومانی به بازار می‌آید. وی‌افزود: سکه از این پس بدون تاریخ ضرب می‌شود.
- وزارت بازرگانی، کالای وارداتی برنج محسن را بی‌کیفیت اعلام کرد. این در حالی است که دور جدید تبلیغات این نوع برنج در صداوسیما آغاز شده است.
- محمدباقر قالیباف شهردار تهران، از ورود سالانه ۴۰۰ هزار دستگاه خودرو به پایتخت انتقاد کرد و گفت: اگر قرار است بزرگراه بسازیم و به پارک خودروها اختصاص دهیم، مقرون به صرفه نیست.
- ۲۱۶ نماینده مجلس با تقدیر از برخورد قوه قضائیه با متهمان پرونده کهریزک، خواستار رسیدگی هرچه سریعتر به پرونده کوی دانشگاه شدند.
- رئیس کل بانک مرکزی، پرداخت تسهیلات سوددار از محل منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها را ربا خواند. بر اساس آمار رسمی، بانک‌ها ۵۴ درصد این نوع منابع خود را در قالب تسهیلات قرض‌الحسنه پرداخت کرده‌اند.
- وزارت جهادکشاورزی از وزارت بازرگانی درخواست کرد تا واردات برنج را متوقف کند.
- در آخرین جمعه ماه‌مبارک‌رمضان، از قطعه فرش نفیس بافته شده صد متری اهدایی به حرم مطهر سالار شهیدان حضرت حسین‌بن‌علی‌علیه‌السلام که توسط روستائیان شهرستان نائین با ۲۷ میلیون گره بافت شده است، رونمایی به‌عمل آمد.
- رئیس کل بانک مرکزی: اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها در ۶ ماهه دوم سال باعث افزایش تورم نمی‌شود.
- عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی: قانون حذف کنکور حداکثر تا سال ۱۳۹۳ اجرایی می‌شود.
- رئیس کل بانک مرکزی: خرید بنزین با کارت، تا پایان سال‌جاری اجرایی می‌شود، و افراد پس از مراجعه به پمپ بنزین، با کشیدن کارت به‌راحتی می‌توانند هزینه بنزین را بپردازند.
- مهدی ثمره هاشمی، رئیس سازمان آبفای کشور: با اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، تعرفه آب فقط ۲۰ درصد افزایش می‌یابد.
- دکتر سیروس ایزدی، مترجم و محقق ایرانی، پس از یکسال بیماری در تهران درگذشت. از وی نزدیک به ۶۰ جلد کتاب در زمینه‌های ادبی و به زبان‌های روسی، آلمانی و انگلیسی باقی مانده است.
- آخرین آمار نشان می‌دهد که تعداد طرح‌های نیمه‌تمام صنعتی در کشور، به بیش از ۱۹ هزار و ۵۰۰ طرح می‌رسد.